

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาของเด็กปฐมวัย เป็นการให้บริการการศึกษาขั้นต้นที่รัฐมุ่งจัดให้กับเด็กปฐมวัย เพราะประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงอายุนี้ เป็นการสร้างพื้นฐานความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาที่ดีสำหรับเด็กก่อนเข้าสู่วัยเรียน นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดูและประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในระยะต้นของชีวิต เป็นรากฐานการพัฒนาคุณภาพประชากร ตามหลักจิตวิทยาทางการศึกษาเกี่ยวกับการดูแลเด็กระยะแรกเริ่ม จัดได้ว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ช่วงที่สำคัญที่สุดในการวางรากฐานพัฒนาการของมนุษย์ คือ ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ถึงอายุ 6 ปี เนื่องจากเป็นระยะเวลาที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกาย และระบบประสาทอย่างรวดเร็ว มีความอ่อนไหวต่ออิทธิพลของสิ่งแวดล้อมมากกว่าในช่วงอายุอื่นๆ ของชีวิต ดังนั้น ถ้าเด็กไม่ได้รับการดูแลหรือได้รับการดูแลได้ถูกต้อง ในช่วงเวลาดังกล่าว จะส่งผลทำให้ไม่สามารถจะพัฒนาได้อย่างเต็มที่ หรืออาจเกิดปัญหาทางพัฒนาการ ซึ่งยากแก่การแก้ไขได้ในภายหลัง (สุทธิลักษณ์ มณีศรี, 2537, หน้า 2 อ้างอิงใน สุพจน์ ศรณารายณ์, 2548.)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 กำหนดให้การศึกษาระดับอนุบาล เป็นการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียนและเป็นการศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาความพร้อมของเด็กเพื่อรับการศึกษาในระดับต่อไป การจัดการศึกษาระดับนี้มุ่งให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับบริการ เพื่อเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนระดับอนุบาล และให้ถือเป็นการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน เรียกว่า การดำเนินการศึกษาก่อนภาคบังคับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539, หน้า 59 อ้างอิงใน สุพจน์ ศรณารายณ์, 2548.)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ออกตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ บริการสาธารณะด้านการศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมและความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 กำหนดให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (3 -5 ปี) เป็นหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำ (โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนผู้ปกครองได้รับบริการเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ (คู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2547, หน้า 8)

ในการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการบริหารและจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง กระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่เป็นหน่วยงานดูแลด้านการจัดการศึกษา จึงต้องส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ที่มีกฎหมายจัดตั้งได้จัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและมีคุณภาพ ได้มาตรฐานที่กำหนดและดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายการกระจายอำนาจรัฐ

ในปีการศึกษา 2544 กระทรวงศึกษาธิการเริ่มมีการถ่ายโอนการศึกษาก่อนวัยเรียนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติตင်รับเด็ก อายุ 3 ขวบ เข้าเรียนแต่ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการ และครูอัตราจ้างหรือครูผู้สอน ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเข้ามามีหน้าที่ในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อจากกระทรวงศึกษาธิการ (ชาญชัย ศิลปะชัย และคณะ 2541, อ้างอิงใน พ.จ.อ.อำนาจนุกโต, 2550,)

การถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลและจัดตั้งเป็นเรื่องที่ยังใหม่สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหลาย ๆ แห่ง ต้องประสบกับปัญหาในหลายๆ ด้าน และผู้ปกครองเด็กเล็กส่วนใหญ่ยังขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองก็ยังคงมีอยู่น้อย การแลกเปลี่ยนข้อมูลพัฒนาการของเด็กเล็กไม่เพียงพอที่จะได้ความชัดเจนในการนำมากำหนดวัตถุประสงค์ แนวนโยบายในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กิจกรรมการมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองยังคงมีอยู่น้อย แต่ความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่ผ่านมา พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เห็นคุณค่าของการศึกษามากขึ้น และตระหนักถึงสิทธิของบุตรหลานที่จะต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้

พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้คนในชุมชนเริ่มมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตน รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (สุพจน์ ศรณารายณ์, 2548, หน้า 2)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ซึ่งการดำเนินการจัดการศึกษาจะทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์และส่งผลต่อการให้ความร่วมมือ สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในด้านอื่นๆ ของประชาชนที่มีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดพิษณุโลก

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตาม วุฒิการศึกษา อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพิษณุโลก สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการ และ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2553 จำนวน 201 แห่ง รวมทั้งสิ้น 7,216 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 379 คน ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมาหาสัดส่วนกับจำนวนประชากรในแต่ละอำเภอ โดยใช้สูตรยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย อำเภอชาติตระการ จำนวน 39 คน อำเภอนครไทย จำนวน 51 คน อำเภอเนินมะปราง จำนวน 22 คน อำเภอบางกระพุ่ม จำนวน 22 คน อำเภอบางระกำ จำนวน 39 คน อำเภอพรหมพิราม จำนวน 60 คน อำเภอเมืองพิษณุโลก จำนวน 79 คน อำเภอวังทอง จำนวน 56 คน อำเภอวัดโบสถ์ จำนวน 11 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น

ตัวแปรต้น คือ สถานภาพของผู้ปกครอง ประกอบด้วย

2.1.1 วุฒิกการศึกษา แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วยต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

2.1.2 อาชีพ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ, เกษตรกรรม, รับจ้าง และอื่นๆ

2.1.3 ความสัมพันธ์กับเด็ก แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย พ่อ แม่, ญาติ และอื่นๆ

3.2 ตัวแปรตาม

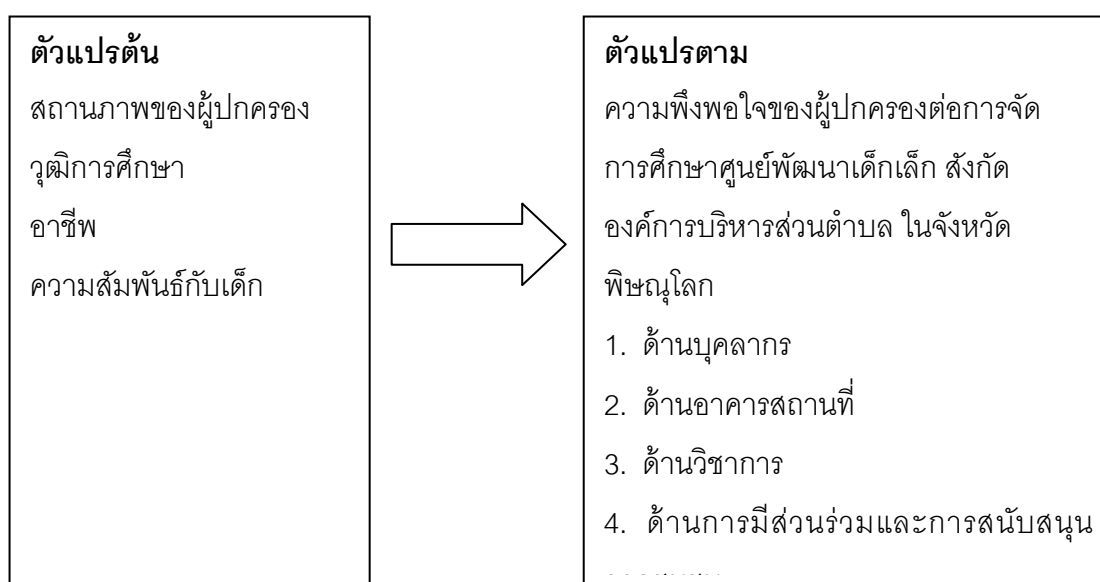
ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ในด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการ และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ผู้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านบุคลากร
2. ด้านอาคารสถานที่
3. ด้านวิชาการ
4. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองเด็กเล็ก ผู้ศึกษาได้ศึกษาสถานภาพของผู้ปกครองในด้าน วุฒิการศึกษา อาชีพและความสัมพันธ์กับเด็ก ซึ่งคาดว่าจะมีผลต่อการศึกษา ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าว โดยนำเสนอเป็นแผนภาพกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า ดังแผนภาพ 1

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันในความหมายของคำ และข้อความที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าผู้ศึกษาได้นิยามศัพท์ ดังนี้

ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ความรู้สึกชอบ ความประทับใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพิษณุโลก ในด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน

ด้านบุคลากร หมายถึง ครูที่มีคุณวุฒิ ประสบการณ์ ทักษะการสอน มีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร มีความรู้ความสามารถและความเหมาะสมกับงาน

ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมและบริเวณที่ใช้ในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก

ด้านวิชาการ หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัด ประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ มุ่งให้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามวัย

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน หมายถึง กระบวนการและวิธีการ ต่างๆ ที่ครูผู้ดูแลเด็กใช้ในการติดต่อสื่อสารสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครองเด็กเล็กและชุมชน เพื่อให้เกิดการตอบสนองในความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทั้งในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กและชุมชน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็ก ที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปี เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อย่างเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพและเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดาหรือผู้อุปการะนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพิษณุโลก

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ผู้ปกครองที่มีความแตกต่างในด้านวุฒิการศึกษา อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด พิษณุโลก แตกต่างกัน

